

**ეკონომიკური რეფორმა:
ანალიზი, პრობლემები,
პერსპექტივები**

**სახელმწიფო საინვესტიციო საქმიანობის
ფინანსური მხარდაჭერის პრიორიტეტები და
საინვესტიციო პოლიტიკა**

DOI:10.36962/ECS105/1-2/2023-07

ზურაბ ნასარაია

საჯარო მმართველობის დოქტორი
nasaraiazurab@gmail.com

რეზიუმე

განხილულია სახელმწიფო საინვესტიციო საქმიანობის ფინანსური მხარდაჭერის და საინვესტიციო პოლიტიკის აქტუალური საკითხები, არსებული პრაქტიკისა და ამჟამინდელი ვითარების ანალიზი.

კვლევაში გაანალიზებულია საქართველოში, ინვესტიციების ფინანსური და საკრედიტო რეგულირება და კავშირი საინვესტიციო გარემოსთან, მისი დადებითი და უარყოფითი ასპექტები. საინვესტიციო ქონების ფინანსური გადანაცვეტილებების კავშირი პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურული ფაქტორების თანმიმდევრობასთან. ასევე ამ სფეროში არსებული გამოწვევები და შესაძლებლობები. ყურადღება გამახვილებულია ისეთ ასპექტებზე, როგორიცაა: მაკროეკონომიკური და პოლიტიკური გარემოს სტაბილურობის უზრუნველყოფა, ფისკალური და მონეტარული პოლიტიკის შემუშავება, წარმოების სექტორის ინტერესების გათვალისწინებით, გამჭვირვალე, ეფექტური, სტაბილური და სამართლებრივი გარემოს შექმნა, ბიუროკრატიული და კორუფციული ბარიერების მოხსნა, საინვესტიციო საქმიანობის ხელშემწყობი სააგენტოების მუშაობის გაცოცხლება.

შეფასებულია „სვოტ-ფაქტორები“ საქართველოს საინვე-

სტიციო გარემოს ძლიერი და სუსტი მხარეები, მისი შესაძლებლობები და საფრთხეები. აღნიშნულია, რომ იმ საწარმოო ობიექტების შემდგომ გაფართოებაში, რომლებშიც უკვე ჩადებული აქვთ ინვესტიცია საქართველო ინვესტორების დაინტერესებას მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეძლებს, თუ უზრუნველყოფს:

- სოციალურ-ეკონომიკური სტაბილურობას ქვეყნის შიგნით,
- საკომუნიკაციო სტრუქტურების განვითარებას,
- განათლების მაღალ დონეს.

საქართველოს გააჩნია ისეთი მნიშვნელოვანი ფაქტორი, როგორიცაა იაფი სამუშაო ძალა (მუშათა დაბალი კვალიფიკაციისა და უმუშევრობის მაღალი დონის გამო), რაც არის ერთ-ერთი გადამწყვეტი ფაქტორი ქვეყანაში საინვესტიციო ფონდების განთავსებისთვის.

აქცენტი გაკეთებულია უცხოური ინვესტიციების სტრუქტურაში ისეთი ფინანსური რესურსების ზრდაზე, რომელიც სახელმწიფო ინტერესებიდან გამომდინარე მიმართული იქნება წარმოების აღდგენასა და განვითარებაზე. ახალი ინდუსტრიების შესაქმნელად აუცილებელი ბიზნესის ინსტიტუციური გარემოს გაუმჯობესებაზე, ეკონომიკური ლიბერალიზაციის პროცესის დაჩქარებასა და ფინანსური სექტორის მუშაობის ეფექტიანობის ზრდაზე.

საკვანძო სიტყვები: საინვესტიციო გარემო, ფონდები, საკრედიტო რეიტინგი, სახელმწიფო ვალი, უცხოური ინვესტიციები, სატრანსპორტო სექტორი.

მთავარი მიზნობები

ყველა მონაცემი არსებობს იმისთვის, რომ საქართველოში ინვესტიციების ნაკადმა იმატოს. საინვესტიციო გარემოს უახლოესმა გაუმჯობესებამ მნიშვნელოვანი როლი უნდა შეასრულოს ეკონომიკაში არსებული სირთულეების და სტრუქტურული ცვლილებების დაძლევაში. დღეს საქართველოში მიმზიდველი საინვესტიციო გარემოს შექმნის პირობებია:

- მაკროეკონომიკური და პოლიტიკური გარემოს სტაბილურობის უზრუნველყოფა;

- ფისკალური და მონეტარული პოლიტიკის შემუშავება, წარმოების სექტორის ინტერესების გათვალისწინებით;
- გამჭვირვალე, ეფექტური, სტაბილური და სამართლებრივი გარემოს შექმნა,
- ბიუროკრატიული და კორუფციული ბარიერების მოხსნა;
- საინვესტიციო საქმიანობის ხელშემწყობი სააგენტოების მუშაობის გაცოცხლება.

ძირითადი ნაწილი

სახელმწიფო საინვესტიციო პოლიტიკის ერთ-ერთი მთავარ პრიორიტეტს წარმოადგენს ხელსაყრელი საინვესტიციო გარემოს შექმნა. „საინვესტიციო გარემოს“ კონცეფცია მოიცავს ყველა იმ ფაქტორს, რომელიც ინვესტორის მიერ გათვალისწინებულია ინვესტიციის განხორციელებამდე და რომელიც საბოლოოდ აისახება ისეთ რთულ ინდიკატორში, როგორიცაა საინვესტიციო რისკი.

საქართველოში, ინვესტიციების ფინანსური და საკრედიტო რეგულირება არსებითად დაკავშირებულია საინვესტიციო გარემოს, მისი დადებითი და უარყოფითი ასპექტების შეფასებასთან, ვინაიდან საინვესტიციო ქონების ფინანსური გადანაწილებები პირდაპირ კავშირშია რიგი პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურული ფაქტორების თანმიმდევრობასთან.

სამწუხაროდ, უნდა ითქვას, რომ სტატისტიკური მაჩვენებლები, რომლებსაც ჩვენ ვეყრდნობით კვლევაში საქართველოს საინვესტიციო მიმზიდველობის სურათის შესაქმნელად, განსაკუთრებით უცხოური ინვესტიციების თვალსაზრისით, შეიცავს უამრავ უზუსტობას. ეს აშკარად ჩანს უცხოური საინვესტიციო ნაკადების მონაცემების მიმღები ქვეყნის მონაცემებთან შედარებით. შედარებისთვის, ჩვენ წარმოვადგენთ აშშ – ის სავაჭრო პალატის საინვესტიციო და სავაჭრო კომიტეტის მონაცემებს და საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულ დეპარტამენტს (ცხრილი 1).

სხვა ქართველი მკვლევარებიც ჩივიან მსგავს პრობლემაზე,

რაც აიხსნება უცხოური საინვესტიციო ფონდების აღრიცხვის სირთულეებით. თუმცა, სირთულის მიუხედავად, არსებული მონაცემების საფუძველზე, მაინც შესაძლებელია დადგინდეს ის ძირითადი ტენდენციები, რომლებიც დამახასიათებელია საქართველოში საინვესტიციო გარემოსთვის.

ცხრილი 1. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული დეპარტამენტისა და უცხოური წყაროების მონაცემთა შედარება

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობა (მილიონი დოლარი)					
წლები	საქსტატი	უცხოური წყაროები	წლები	საქსტატი	უცხოური წყაროები
2004	499,1	499,1	2013	941,9	914,0
2005	449,8	449,7	2014	1837,0	1821,0
2006	1190,4	1100,0	2015	1728,8	1685,3
2007	2014,8	2010,0	2016	1654,0	1601,0
2008	1564,0	1500,0	2017	1980,8	1723,9
2009	658,4	658,4	2018	1317,1	1132,8
2010	814,5	814,0	2019	1335,8	1234,6
2011	1117,2	1111,0	2020	572,0	568,5
2012	911,6	865,0	2021*	132,2	132,0

წყარო: Chamber of Commerce of the United States of America,
<https://www.uschamber.com/international-trade-and-investment>
 საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული დეპარტამენტი http://www.geostat.ge/?action=page&p_id=139&lang=geo

* 2021 წლის I კვარტლის მონაცემები

საქართველოში საინვესტიციო გარემოს რამდენიმე უცხოური ორგანიზაცია აფასებს. მათ შორის უნდა აღინიშნოს ამე-

რიკის სავაჭრო პალატის ინვესტიციებისა და გადასახადების კომიტეტი. ის ჩვენს ქვეყანაში ფუნქციონირებს 2005 წლიდან. ყველა მისი კვლევა ორ ეტაპად იყოფა:

- პირველ ეტაპზე იდენტიფიცირებულია ის ფაქტორები, რომლებიც ხელს უწყობენ და განსაზღვრავენ საინვესტიციო გარემოს საქართველოში,

- მეორე მხრივ, გამოვლენილი ფაქტორები დაჯგუფებულია ქართული რეალობის მიხედვით.

ცხრილი 2. საქართველოს საინვესტიციო გარემოს SWOT შეფასება

ძლიერი მხარეები (S)	სუსტი მხარეები (W)
- იაფი შრომის რესურსი, - მდიდარი ბუნებრივი რესურსები, - დემოკრატიული პოლიტიკური სისტემა, - ხელსაყრელი გეოპოლიტიკური მდებარეობა	- ინდუსტრიის დარგობრივი სტრუქტურის დეფორმაცია, - არაეფექტური კონკურენტული გარემო, - მართვის აპარატის მოუქნელობა, - კორპორატიული კულტურის და ბიზნეს ეთიკის დაბალი დონე, - სამრეწველო ბაზა, - მუშათა დაბალი კვალიფიკაცია
შესაძლებლობები (O)	საფრთხეები (T)
- ბიზნესისა და ვაჭრობის ბარიერების შემცირება, - საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა, - საერთაშორისო პროექტების განხორციელება	- რეფორმების შეჩერება და უკუპროცესი, - საქართველოსა და დასავლეთის ქვეყნებს შორის ტექნოლოგიური უფსკრული გაფართოება, - პოლიტიკური კონფლიქტები, - ძლიერი კონკურენტი ქვეყნები

ჩვენს კვლევაში „სვოტ-ფაქტორები“ შეფასებულია ამერიკული SWOT ხუთპუნქტიანი სისტემის მიხედვით და საქართველოს საინვესტიციო გარემოს ძლიერი და სუსტი მხარეები, მისი შესაძლებლობები და საფრთხეები შეჯამებული სახით წარმოდგენილია ცხრილში 2.

როგორც ვხედავთ, მიმზიდველი საინვესტიციო გარემოს შექმნის პირობებია:

- მაკროეკონომიკური და პოლიტიკური გარემოს სტაბილურობის უზრუნველყოფა;
- ფისკალური და მონეტარული პოლიტიკის შემუშავება, წარმოების სექტორის ინტერესების გათვალისწინებით;
- გამჭვირვალე, ეფექტური, სტაბილური და სამართლებრივი გარემოს შექმნა;
- ბიუროკრატიული და კორუფციული ბარიერების მოხსნა;
- საინვესტიციო საქმიანობის ხელშემწყობი სააგენტოების მუშაობის გაცოცხლება.

ზემოაღნიშნული ფაქტორების გარდა, საქართველოს საინვესტიციო გარემოზე გავლენას ახდენს მისი გეოპოლიტიკური პოზიციაც. ეს უნდა იქცეს მნიშვნელოვან ინსტრუმენტად ქვეყანაში უცხოური კაპიტალის შთამბეჭდავი მოცულობის მოსაზიდად. ეს პროცესი უკვე „დანყებულია“: საქართველოში, ამჟამად არის ისეთი პროექტები, როგორიცაა TRACECA-„აბრეშუმის ისტორიული გზის აღდგენა“ და ბაქო – თბილისი–ჯეიჰანის ნავთობსადენი, რომლის საწყისი და საბოლოო წერტილებია აზერბაიჯანი და თურქეთი, და საქართველო მოქმედებს როგორც დერეფნის ქვეყანა.

ის ფაქტი, რომ საქართველო მდებარეობს დსთ -ს ქვეყნების ბაზრებთან ახლოს, ასევე შეიძლება ჩაითვალოს საინვესტიციო გარემოსთვის ხელსაყრელ ფაქტორად, რაც, ხარჯების დაზოგვის გარდა, ბიზნესმენებს სხვა მნიშვნელოვან პრივილეგიებს აძლევს.

ხელსაყრელი საინვესტიციო გარემოს შესაქმნელად აუცილებელია ორმხრივი საინვესტიციო ხელშეკრულებების რაოდენობის გაზრდა. შეთანხმებებს, რომლებიც იცავს პროექტებს ორმაგი დაბეგვრისგან, დიდი მნიშვნელობა აქვს. უცხოური საინვესტიციო ფონდებით შექმნილი საწარმო ასოცირდება, ერთი მხრივ, იმ ქვეყნის საგადასახადო კანონმდებლობასთან, სადაც იგი განხორციელდა, მაგრამ მეორეს მხრივ, იმ ქვეყანასთან, სადაც ინვესტორი რეზიდენტია. ეს გარემოება შეიძლება იყოს ორმაგი დაბეგვრის მიზეზი იმ შემთხვევაში, თუ ქვეყნებს შორის არ არის შედგენილი შესაბამისი შეთანხმება. ორმაგი დაბეგვრა

უკიდურესად უარყოფით გავლენას ახდენს კაპიტალის საერთაშორისო მოძრაობაზე და, შესაბამისად, მიმღებ ქვეყნებში ინვესტიციების შემოდინებაზე.

ყველაზე დიდი პრობლემა, რომელიც აფერხებს ინვესტიციებს არის კორუფცია და ბიუროკრატია. ერთად, ეს „ორი ბოროტება“ წარმოშობს ორმაგ პრობლემას - კორუმპირებული ბიუროკრატია. ეს არის ყველაზე სერიოზული ბარიერი ყველა ინვესტორის გზაზე.

საინვესტიციო გარემოს უარყოფითი მხარეები საქართველოში ასევე არის ე.წ. დამატებითი ხარჯები. ჩვენ ვგულისხმობთ კომუნიკაციის, ტრანსპორტის, ელექტროენერგიის ხარჯებს, რაც შეიძლება განხორციელდეს მნიშვნელოვანი შეფერხებით. ეს ინვესტორს დამატებით ხარჯებს და მათი მთლიანი მოცულობის ზრდას, ვინაიდან ინვესტორები ცდილობენ ამ პრობლემების მოგვარებას საკუთარი ხარჯებით.

საქართველოს საინვესტიციო რეიტინგის ანალიტიკური შეფასებით დაკავებული სხვა კომპანიაა Standard & Poor's Rating Service, რომელიც ქვეყნის საინვესტიციო კლიმატის შეფასებისას ეყრდნობა ისეთ ინდიკატორებს, როგორიცაა საკრედიტო რეიტინგი და სახელმწიფო ვალის მოცულობა. საქართველოს მინიჭებული აქვს დადებითი საკრედიტო რეიტინგი „B +“ „Standard & Poor's“ - ის მიხედვით. საკრედიტო რეიტინგის მინიჭებისას გამოიკვეთა დადებითი მხარეები, კერძოდ:

- დაბალანსებული ფინანსური პოლიტიკა,
- საქართველოს მთავრობის მიერ ეკონომიკის სტრუქტურული გარდაქმნებისადმი ხელშეწყობა;
- ქვეყნის ძლიერი საბაზრო ორიენტაციით გამოწვეული პოზიტიური ეკონომიკური პერსპექტივა.

ნეგატიურ ფაქტორებს შორის Standard & Poor's აღნიშნავს:

- ეკონომიკური ზრდის ბაზის შემცირება;
- დაბალი შემოსავალი ერთ სულ მოსახლეზე;
- გარე ლიკვიდობის სუსტი მაჩვენებელი;
- ბიზნეს გარემოში არსებული პრობლემები;
- სრულად ჩამოუყალიბებული პოლიტიკური, სამართლებ-

რივი და ეკონომიკური ინსტიტუტები;

- პოლიტიკური გაურკვევლობა, რომელიც დაკავშირებულია რეგიონულ კონფლიქტებთან.

საქართველოში საინვესტიციო გარემოს შეფასებისას ერთ-ერთი მთავარი პოზიტიური პუნქტი, რომელსაც უცხოელი ექსპერტებიც აღნიშნავენ, არის რეფორმების ბევრად სწრაფი მიმდინარეობა, ვიდრე მსგავს ქვეყნებში.

დავაკვირდეთ უცხოური ინვესტიციების დინამიკას საქართველოში ტრანსფორმაციის პერიოდში:

- საინვესტიციო პროგრამების გააქტიურება დაიწყო საქართველოში **90-იანი წლების ბოლოს**. ეს ის პერიოდია, როდესაც ქვეყანამ მიაღწია შედარებით პოლიტიკურ, სოციალურ და ფინანსურ სტაბილიზაციას. ინვესტორთა ინტერესი არ დააყოვნა, კერძოდ, ის გამოიხატა იმ პროექტებთან მიმართებაში, რომლებშიც სახელმწიფო გარანტი იყო. დაიწყო საინვესტიციო პროგრამები, როგორიცაა ბაქო-სუფსის ნავთობსადენი და სუფსის ტერმინალი (\$ 265 მილიონი).

- საქმიანობის ახალი ზრდა დაკავშირებულია **2003-2004 წლების პერიოდთან**, როდესაც უცხოურმა ინვესტიციებმა მიაღწია ნახევარ მილიარდ დოლარს. მიუხედავად იმისა, რომ ამ შემთხვევაში, ისევე როგორც 1998 წელს, ძირითადი საინვესტიციო საქმიანობა ასახავდა ინვესტორების ინტერესს ცალკეულ სექტორებში და არა საინვესტიციო პროექტების დაწყებას ეროვნული ეკონომიკის ყველა სექტორში. ამ წლების განმავლობაში მიღებული ყველა ინვესტიციის ლომის წილი გადანაწილდა სატრანსპორტო სექტორზე, რომელშიც ჭარბობდა ნავთობისა და გაზსადენების მშენებლობა.

- **2007-2008 წლების პერიოდისთვის** ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის მილსადენში ინვესტიციები შემცირდა, თუმცა დაიწყო ყაზახური ინვესტიციების ზრდა, რომელიც უკვე 2006 წელს მიაღწია \$ 300 მილიონს და 2006-2013 წლებში. შეადგინა დაახლოებით 1 მილიარდი აშშ დოლარი.

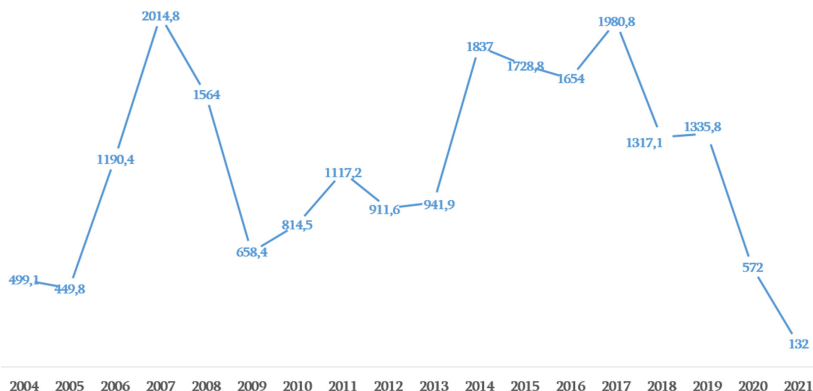
- საქართველოში „ინვესტიციების ზრდის“ პერიოდი მოდის **2007 წლის** პერიოდზე, როდესაც პირდაპირი უცხოური ინვე-

სტიციების მოცულობამ შეადგინა 2,014,8 მლნ აშშ დოლარი. დაუყოვნებლივ,

- ომისშემდგომი **2009 და 2010 წლები** აღინიშნა საინვესტიციო აქტივობის შემცირებით, რაც გასაგებია იმის გათვალისწინებით, რომ ეს არის ქვეყნის ომისშემდგომი პერიოდის აღდგენის პერიოდი. მიუხედავად იმისა, რომ უკვე 2011 წელს, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ შეადგინა 1,117.2 მილიონი დოლარი.

- **2012 წლიდან**, ახალი მთავრობის მოსვლის შემდეგ, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობა ოდნავ შემცირდა, რაც დაკავშირებულია უცხოელ პარტნიორებთან კომუნიკაციის პრიორიტეტების გარკვეულ ცვლილებასთან და არც ისე მკაფიოდ გამოხატულ პოლიტიკურ პრიორიტეტებთან (დიაგრამა 1)

დიაგრამა 1. ინვესტიციების შემოდინების დინამიკა 2004-2021 წლების მიხედვით

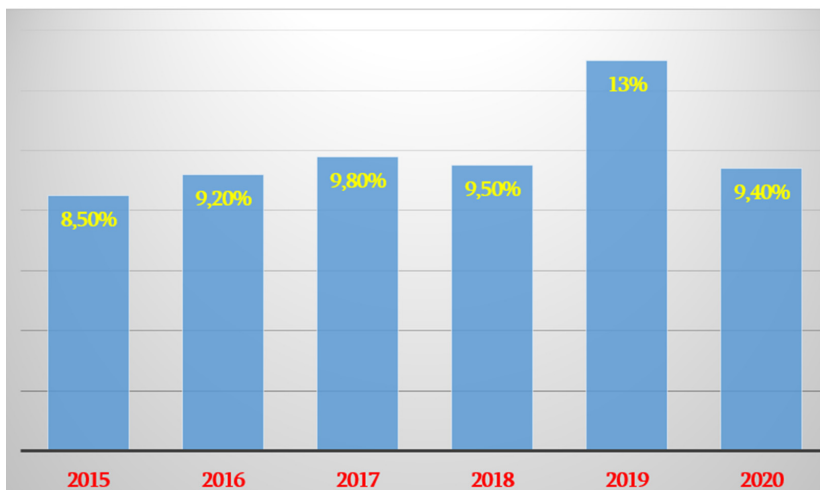
ფიქრობთ, იმ საწარმოო ობიექტების შემდგომ გაფართოებაში, რომლებშიც მათ უკვე ჩადებული აქვთ ინვესტიცია საქართველო ინვესტორების დაინტერესებას მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეძლებს, თუ უზრუნველყოფს:

- სოციალურ-ეკონომიკური სტაბილურობას ქვეყნის შიგნით;
- საკომუნიკაციო სტრუქტურების განვითარებას;
- განათლების მაღალ დონეს.

საქართველოს გააჩნია ისეთი მნიშვნელოვანი ფაქტორი, როგორიცაა იაფი სამუშაო ძალა (მუშათა დაბალი კვალიფიკაცია და უმუშევრობის მაღალი დონის გამო), რაც არის ერთ-ერთი გადამწყვეტი ფაქტორი ქვეყანაში საინვესტიციო ფონდების განთავსებისთვის. გლობალიზაციის პროცესში და ეკონომიკების მზარდი გახსნილობაში ხდება ფასების სხვაობის გათანაბრება და მათი დაახლოება - ვგულისხმობთ, მაგალითად, ენერგორესურსების ფასებს. ამრიგად, სხვა თანაბარი პირობებით, წარმოების იაფმა ფაქტორმა უნდა შეასრულოს თავისი როლი ქვეყნის მიმზიდველობის გაზრდაში მის ეკონომიკაში ინვესტიციის თვალსაზრისით.

მიუხედავად ყველაფრისა, მხოლოდ მუშახელის სიიაფე არ არის ფაქტორი, რომელსაც შეუძლია გადამწყვეტი როლი შეასრულოს საინვესტიციო პროცესების ნახალისებაში ან მათ წარმატებულ განხორციელებაში. ახალი ტექნოლოგიებისა და სხვა ინოვაციების დანერგვა, რომლებიც წარმოების ხარჯების შემცირების მთავარი პირობაა, მოითხოვს კვალიფიცირებული შრომის ბუნებრივ ჩართვას წარმოების პროცესებში. მუშახელისა და სხვა პერსონალის მაღალი კვალიფიკაცია მოყვება განათლების დონის ზრდას. სამწუხაროდ, მთელი რიგი პოზიტიური გარდაქმნების მიუხედავად, განათლებისთვის საქართველოს ბიუჯეტის ხარჯები მნიშვნელოვნად ჩამორჩება მსოფლიოს ქვეყნების საშუალო მაჩვენებელს. ჩვენ გამოვიკვლიეთ მსოფლიოს ქვეყნებში განათლებაზე და მეცნიერებაზე განეული ხარჯები (ცხრილი 3), რომელშიც ისინი ქვეყნის მშპ-თან პროცენტის სახით არის წარმოდგენილი. გარდა ამისა, შევადგინეთ საქართველოში ბოლო 6 წლის განმავლობაში განათლებაზე და მეცნიერებაზე განეული დანახარჯები (დიაგრამა 2).

დიაგრამა 2. საქართველოში განათლებაზე და მეცნიერებაზე
განულის ხარჯები 2015-2020 წ

ცხრილი 3. მსოფლიოს ქვეყნების რეიტინგი განათლებაზე და
მეცნიერებაზე განულის ხარჯების ინდექსით (2020 წელი)

ქვეყნის რეიტინგი	ქვეყანა	ინდექსი
1	გერმანია	0,943
2	ნორვეგია	0,930
3	დიდი ბრიტანეთი	0,928
4	ფინეთი	0,927
5	ისლანდია	0,926
6	ახალი ზელანდია	0,926
7	ავსტრალია	0,924
8	ირლანდია	0,922
9	დანია	0,920

10	შვედეთი	0,918
11	აშშ	0,900
12	საქართველო	0,862
13	რუსეთი	0,823
14	სომხეთი	0,740
15	აზერბაიჯანი	0,711

როგორც ვხედავთ, განათლებაზე განეული დანახარჯების საშუალო მაჩვენებელი მშპ 10,3 %-ს შეადგენს, რაც ბევრად არ ჩამორჩება განვითარებული ქვეყნების მაჩვენებლებს. ისეთი პატარა ქვეყნები, როგორიცაა ნორვეგია, ფინეთი, შვედეთი, ისლანდია, ისრაელი, სლოვენია, ლიტვა და ა.შ., დიდ სახსრებს დებენ განათლებაში და შესაბამის შედეგს ღებულობენ. ანუ ქვეყნის სიმცირე და მისი ბიუჯეტის სიმცირე არ არის ის ერთადერთი მაჩვენებელი, რომელიც განსაზღვრავს ქვეყნების რეიტინგს საეროს მიერ ყოველწლიურად დაანგარიშებულ Educational Index-ში.

დასკვნა

ამრიგად, ყველა მონაცემი არსებობს იმისთვის, რომ საქართველოში ინვესტიციების ნაკადმა იმატოს. საინვესტიციო გარემოს უახლოესმა გაუმჯობესებამ მნიშვნელოვანი როლი უნდა შეასრულოს ეკონომიკაში არსებული სირთულეების და სტრუქტურული ცვლილებების დაძლევაში. ჩვენ ვგულისხმობთ საინვესტიციო პოლიტიკის მეცნიერულ განვითარებას, საინვესტიციო საქმიანობის წახალისებისა და დაჩქარების ღონისძიებების შემუშავებას, შიდა და გარე დაფინანსების ოპტიმალურ კომბინაციას ინვესტიციის დაბრუნების ზრდის საფუძველზე, სახელმწიფოს საგარეო ვალის შემცირებას შიდა რეზერვების მობილიზების შედეგად, სპეციალიზებული პროგრამების შემუშავებას, რომელიც მიზნად ისახავს წარმოების განვითარებას, ეკონომიკის განვითარების ხელსაყრელი ფაქტორების შექმნას,

დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლებას და ა.შ.

ამავე დროს, უნდა აღინიშნოს, რომ ეროვნული და სახელმწიფო ინტერესების გათვალისწინებით, უცხოური ინვესტიციების სტრუქტურაში უნდა გაიზარდოს ისეთი თანხების ოდენობა, რომელიც მიმართული იქნება წარმოების აღდგენასა და განვითარებაზე. ახალი ინდუსტრიების შესაქმნელად აუცილებელია ბიზნესის ინსტიტუციური გარემოს გაუმჯობესება, ეკონომიკური ლიბერალიზაციის პროცესის დაჩქარება და ფინანსური სექტორის მუშაობის ეფექტიანობის ზრდა.

REFERENCES:

1. Hindelang S., The Free Movement of Capital and Foreign Direct Investment: The Scope of Protection in EU Law. Oxford: Oxford University Press, 2009.

2. Hindelang S. and May dell N. The EU's Common Investment Policy Connecting the Dots // European Yearbook of International Economic Law. Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 2011.

3. Directive of the European Parliament and of the Council on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing) // OJL 309/15, 25.11.2005.

4. <https://www.mof.ge/images/File/gzamkvlevi/Citizens-Guide-2018-MOF-proeqti-1-1.pdf>

5. <https://www.mof.ge/5261>

6. The World Bank, UNESCO Institute for Statistics: Global Education Expenditure 2020, available at: <https://gtmarket.ru/ratings/global-education-expenditure>

7. United Nations Development Programme: Education Index 2020, available at: <https://gtmarket.ru/ratings/education-index>

8. Chamber of Commerce of the United States of America, <https://www.uschamber.com/international-trade-and-investment>

9. <https://www.geostat.ge/ka>

10. Georgian Economy 2022 Tbilisi, ISBN 978-9941-33-241-8

<https://dspace.nplg.gov.ge/handle/1234/381805?fbclid=IwAR0wfZfaR1fm1i4uWTeXJq7ofAjCa6YkikUA8B0GZUssyd3CJSBqzw9zNqs&locale=en>

11. REGIONAL ECONOMIC POLICY 2022 Tbilisi , ISBN 978-9941-33-229-6 https://dspace.nplg.gov.ge/handle/1234/381799?fbclid=IwAR2yT1li_0-lRljvd2jjLgn5BUurOl8WflPZyW7duEfMLAZ3iV-2l7t0Z7fA

PRIORITIES OF FINANCIAL SUPPORT OF STATE INVESTMENT ACTIVITIES AND INVESTMENT POLICY IN GEORGIA

Zurab Nasaraia,

Doctor of Public Administration

nasaraiazurab@gmail.com

RESUME

The article discusses current issues of financial support of state investment activities and investment policy, analysis of current practice and current situation. The study analyzes the financial and credit regulation of investments in Georgia and the relationship with the investment environment, its positive and negative aspects, the relationship of investment property financial decisions to a sequence of political, socio-economic and cultural factors, as well as challenges and opportunities in this area. The attention was focused on aspects such as: ensuring the stability of the macroeconomic and political environment, developing fiscal and monetary policies, taking into account the interests of the production sector, creating a transparent, efficient, stable and legal environment, removing bureaucratic and corruption barriers, revitalizing the work of agencies promoting investment activities.

Moreover, there are estimated “**SWOT factors**” strengths and weaknesses of the investment environment of Georgia, its capabilities and threats.

The author notes that Georgia will be able to interest investors in further expanding the production capacities in which they have already invested, only if it provides:

- socio-economic stability within the country,
- development of communication structures,
- high level of education.

Georgia has such an important factor as cheap labor force (due to low qualification of workers and high level of unemployment), which is one of the decisive factors for placing investment funds in the country.

The author has focused on the growth of such financial resources in the structure of foreign investments, which will be directed to the restoration and development of production based on the state’s interests. Improving the business institutional environment necessary for creating new industries, accelerating the process of economic liberalization and increasing the efficiency of the financial sector.

Keywords: investment environment, funds, credit rating, public debt, foreign investments, transport sector.